

Joh 15,1-11

Det moderne menneske er blevet kaldt rodløst. Det har føder, ikke rødder – siger man. Ordene er ganske vist ikke helt entydige, men de understreger i hvert faldt, at det moderne menneske er i bevægelse. Det er hele tiden på jagt efter et eller andet - efter en mening. Vi søger en mening midt i en kaotisk verden; vi søger til stadighed efter en livssammenhæng.

Den engelske teolog Pete Ward skrev i 2002 en bog med titlen ”Fluid Church”, dvs. flydende kirke. Titlen er inspireret af et andet kendt udtryk ”fluid society”, flydende samfund, som skyldes sociologen Zygmunt Baumann. Tanken er, at samfundet befinder sig i et paradigmeskifte, hvor de faste positioner er under stadig opløsning, forandring og udvikling. Og det gør kirken også i en vis forstand. Baumann og med ham Ward mener ikke, at denne situation nødvendigvis er negativ. Situationen indeholder mange muligheder, og det drejer sig om at udnytte dem med henblik på fremtiden.

I Wards forståelse af kirken lægges vægten på det enkelte menneskes forhold til Kristus. Kirken forstås ikke i første række som et fællesskab, men som summen af enkeltindivider. Det flydende skal altså tolkes positivt. Kirken er ikke nogen fast størrelse, men et netværk af relationer og begivenheder. Den tilfældige samtale mellem en gruppe unge på en café kan være lige så meget kirke som den organiserede gudstjeneste. Den flydende kirke viser sig også i forskellige nutidige gudstjenesteformer, f.eks. natkirke og pilgrimsvandring.

For få uger siden udgav psykologen Svend Brinkmann bogen ”Ståsteder”. I bogen giver han 10 bud på mening i livet for det moderne menneske. Det er bl.a. Det gode, Værdigheden, Ansvar, Kærligheden og Tilgivelsen. Der er tale om værdier, som ikke er instrumenter for noget andet, men de har værdi i sig selv.

Brinkmann argumenterer human-etisk og filosofisk. Selv er han tilbageholdende over for den religiøse tolkning. Alligevel er det nærliggende ud fra en kristen indfaldsvinkel at lytte til hans analyse, for de 10 ståsteder eller værdier er også af stor betydning i et kirkeligt-teologisk perspektiv. For den kristne er der bag alle disse værdier én grundlæggende værdi, ét afgørende ståsted – nemlig Kristus. Det er det, der i billedlig form, udtrykkes i dagens evangelium: Kristustræet – eller livstræet - er den grundværdi, som holder sammen på det hele og som holder os fast på stammen.

Jesu billedtale om vintræet og grenene er prædikentekst til 18. s. e. Trinitatis efter 2. tekstrække. Det afgørende begreb til denne søndag er kærligheden. Således er det dobbelte kærlighedsbud læsningen til 1. tekstrække, og epistlen til 2. tekstrække er hentet fra 1. Johannesbrev, hvor der udfoldes, hvad det betyder, at Gud forstås som kærlighed.

På den baggrund kan man kun undre sig over afgrænsningen af søndagens prædikentekst. Teksten slutter med ordene (i v. 11): ”Sådan har jeg talt til jer, for at min glæde kan være i jer og jeres glæde blive fuldkommen”. Men i de to følgende vers – som ikke indgår i læsningen - hedder det. ”Dette er mit bud, at I skal elske hinanden, ligesom jer har elsket jer. Større kærlighed har ingen end den at sætte sit liv til for sine venner” (v. 12-13). Og læser man videre, ser man tydeligt, at det handler om den kærlighed, som vi skal vise hinanden.

Der er to budskaber i Jesu tale. Det ene budskab er: "bliv i mig!". Det andet budskab er: "bliv i min kærlighed, elsk hinanden!". Og de to budskaber hører sammen. Hvis man overser sammenhængen mellem budskaberne, kan ordene "bliv i mig" let føre til en falsk Jesus-fromhed, en individualistisk kristendomsforkyndelse. En sådan forkyndelse - hvor det kun drejer sig om den enkeltes forhold til Kristus - er en forenkling, ja en fordrejning. Det er afgørende, at det enkelte menneskes forhold til Kristus ses i en større sammenhæng. Derfor tilføjes: I skal elske hinanden.

Den individualistiske tolkning er med andre ord en misforståelse. Billedet af vintræet og grenene tjener ikke til en fremhævelse af den enkelte, for træet er først og fremmest et symbol på sammenhæng. "Gennem Kristus er vi bundne til hinanden. Men samtidig også bundne til det livstræ, hvorfra Guds kærlighed og tilgivelse strømmer os i møde og giver os styrken til at leve med vort ansvar og med vor skyld" (Gudmund Rask Pedersen)

Vintræs-billedet udtrykker en dimension af gensidighed. Det er noget, vi kender fra vores dagligdag: Grene visner, hvis de ikke får saft fra stammen – og omvendt: hvad er et træ uden grene? Vores Gudsforhold er en gensidig relation, som er iværksat af Gud. Johannesevangeliet understreger, at det hele begynder det med Guds kærlighed – "for således elskede Gud verden". Men Guds kærlighed har til formål at vække menneskers kærlighed til Gud og til hinanden.

Det grundlæggende kristne ståsted er det kristne fællesskab. Dette fællesskab er både et "være-sted" og et "gøre-sted". Det handler om at være i Kristus. Og det at være i Kristus er samtidig ensbetydende med at gøre noget, at bære frugt. At bære frugt er at virkeliggøre kærligheden - Guds kærlighed - i samværet med andre mennesker.